

Politik Melaka kontemporari: Analisis pilihan raya umum negeri Melaka 2021 dan selanjutnya

Izairuddin Isnin, Muhamad Nadzri Mohamed Noor, Jamaie Haji Hamil

Program Sains Politik, Pusat Kajian Sejarah, Politik dan Hal Ehwal Antarabangsa,
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia

Correspondence: Muhamad Nadzri Mohamed Noor (email: nadzri@ukm.edu.my)

Received: 16 May 2022; Accepted: 6 August 2022; Published: 31 August 2022

Abstrak

PRN-15 Negeri Melaka menyaksikan perubahan lanskap politik Malaysia yang signifikan terutamanya dari aspek pemuafakatan elit, keutuhan sistem kepartian dan persaingan politik yang menghasilkan dinamika yang menarik. Persaingan tiga penjujur antara Barisan Nasional (BN), Pakatan Harapan (PH) dan Perikatan Nasional (PN) merebut 28 kerusi Dewan Undangan Negeri (DUN) Melaka berlangsung dengan sengit sepanjang November 2021. Sewaktu Pilihan Raya Umum 2018 (PRU-14), PH menumbangkan BN dengan majoriti satu kerusi – dengan mendominasi kawasan bandar dan pinggir bandar khususnya konsituen majoriti Cina dan campuran. Menggunapakai kaedah kajian lapangan dan juga sumber sekunder, artikel ini menghujahkan keputusan PRN Melaka 2021 secara signifikannya dibentuk oleh faktor perpecahan parti pembangkang, selain kedudukan BN sebagai penyandang di kedua-dua peringkat negeri dan persekutuan - yang memberikan parti itu kelebihan dalam memenangi pilihan raya itu. Dengan ketiadaan Bersatu (komponen Melayu konservatif) di dalam PH, dan koordinasi pembangkang yang mantap, keadaan PH di dalam PRN ini persis dengan keadaan Pakatan Rakyat (PR) dalam PRU 2013, meskipun pihak penyandang turut menghadapi krisis dalaman dan isu-isu besar. Implikasi kajian ini memperlihatkan potensi BN untuk mempertahankan kedudukannya bukan sahaja di Melaka, tetapi juga di peringkat persekutuan pada PRU ke-15 sekiranya pembangkang gagal mengkoordinasi persaingan mereka secara bersama dalam berhadapan dengan BN.

Kata Kunci: Barisan Nasional, Pakatan Rakyat, Perikatan Nasional, politik Melaka, Pilihan Raya Negeri Melaka 2021

Contemporary politics in Melaka: An analysis of the Melaka state election 2021 and beyond

Abstract

The Melaka State PRN-15 had demonstrated a substantial shift in the political climate in Malaysia, particularly in terms of inter-party consensus, the strength of the party system, and political competition that generated intriguing dynamics. In the election, which was held in November 2021, the Barisan Nasional (BN), the Pakatan Harapan (PH), and the Perikatan Nasional were in a three-way race (PN) competing for the twenty-eight legislative seats. In the 2018 General Election (GE), the BN was defeated by the PH by one state seat, with the latter dominance in the urban and suburban areas particularly among Chinese majority and mixed constituencies. Based on field research conducted during the election and secondary sources, this article argues that the results of the 2021 Melaka were significantly shaped by the opposition discoordination and the advantage enjoyed by the BN as the incumbent. Without Bersatu, the conservative Malay component, in the PH, and coordinated forces against the BN, the PH situation in this election was akin to the Pakatan Rakyat (PR) in the 2013 GE, albeit with the fact that the incumbent was confronted with internal struggle apart from the presence of several fundamental issues. This research result indicates that the BN has a big potential to win not only in Melaka, but also at the federal level in the 15th GE if the oppositions remain uncoordinated in the near future.

Keywords: Barisan Nasional, Pakatan Rakyat, Perikatan Nasional, Politics in Melaka, 2021 Melaka State Election, Politics in Melaka

Pengenalan

PRU-14 menunjukkan perubahan landskap politik yang signifikan apabila kerajaan pusat yang dikuasai oleh rejim Barisan Nasional (BN) selama enam dekad kini telah bertukar tangan kepada Pakatan Harapan (PH). PH turut membentuk kerajaan di negeri Melaka apabila parti itu menang majoriti mudah 15 kerusi DUN manakala 13 kerusi DUN oleh BN menyebabkan negeri Melaka antara negeri terawal beralih bertukar kerajaan negeri pada PRU-14. Sokongan kepada BN ketika itu merosot kerana pelbagai isu nasional seperti kleptokrat dan skandal 1MDB. Walaupun pada PRU-14 memberi petunjuk penurunan sokongan kepada BN, namun BN masih mendapat sokongan pengundi Melayu, khususnya kawasan luar bandar atas beberapa faktor.

Dua tahun kemudian, pada Mac 2020 kerajaan PH dijatuhkan apabila Bersatu dan sekumpulan ahli parlimen Parti Keadilan Rakyat (PKR) bekerjasama dengan pihak pembangkang untuk membentuk kerajaan baharu yang diketuai oleh Muhyiddin Yassin yang dirujuk sebagai Perikatan Nasional (PN). Beberapa buah negeri yang dikuasai PH, termasuk Melaka tumbang kepada pembangkang di dalam percaturan kuasa itu. Namun, percaturan itu tidak kekal lama apabila Muhyiddin pula digulingkan oleh BN pada Ogos 2021 dan digantikan oleh timbalannya Ismail Sabri, menandakan kembalinya BN ke tampuk kuasa selepas 2018. Gelombang perubahan di Putrajaya sekali lagi mengimpak politik Melaka apabila berlaku beberapa Ahli Dewan Undangan Negeri (ADUN) kerajaan beralih arah kepada PH. Akibatnya, DUN dibubarkan pada awal Oktober 2021 dan Pilihan Raya Umum Negeri Melaka diadakan pada 20 November 2022.

Pilihan raya ini menggariskan beberapa kesignifikanan yang penting bukan sahaja dalam politik Melaka khususnya, tetapi politik Malaysia amnya. Pertama, adalah penting untuk sidang ke-15 DUN Melaka dan kerajaan negeri memperbaharui mandat untuk mentadbir bagi mengelakkan persoalan moral. Kedua, berhubung dengan kepentingan pertama, ia berupaya menstabilkan kerajaan kerana hadir dari mandat rakyat dan boleh mengelakkan pertukaran kerajaan di luar pilihan raya secara berterusan. Ketiga, ia menjadi medan untuk menguji kekuatan semasa BN yang bertanding secara bersendirian, selain medan untuk mengukur keupayaan PN dan populariti PH. Keempat, ia juga boleh memberi bayangan dinamika persaingan ke arah PRU ke-15 di persekutuan khasnya di dalam konteks persaingan tiga penjuror dan kerjasama antara parti.

Berdasarkan premis ini, artikel diasaskan dengan objektif serampang dua mata. Pertama, ia cuba menganalisis dinamika PRN DUN Melaka 2021 kedua-duanya dari sudut politik kepartian (khasnya persaingan tiga penjuror) dan corak pengundian. Kedua, artikel ini merefleksikan makna keputusan pilihan raya itu terhadap sistem politik dan persaingan parti di Malaysia ke arah PRU ke-15. Untuk tujuan ini, kajian lapangan dilakukan ketika pilihan raya itu berlangsung di samping turut menggunakan sumber-sumber sekunder.

Sorotan kajian lepas

Pilihan Raya di Melaka

Terdapat beberapa kajian yang boleh dijadikan rujukan dalam memahami kedinamikan geopolitik negeri Melaka. Kajian Tan (1992) berkaitan politik perkauman di Kota Melaka dalam PRU 1969-1990 menunjukkan faktor kesetiaan lebih dominan berbanding faktor perkauman di samping personaliti dan prestasi calon yang bertanding dalam meraih sokongan pengundi. Dalam kajian Goo (2002) pula, DAP di parlimen Kota Melaka berupaya mempertahankan kemenangannya atas faktor kepimpinan calon dan kelemahan BN ketika itu. Bagi Junaidi & Mohd Fuad (2016) berhujah sokongan UMNO sangat bergantung kepada undi Melayu khususnya kawasan luar bandar yang bergantung maklumat kepada media arus perdana serta berpegang kepada mentaliti bahawa orang Melayu sebagai 'tuan' dan 'penduduk asal' di Tanah Melayu. Namun, dalam kajian Ding & Junaidi (2019), pada PRU-14 kubu kuat BN, Parlimen Bukit Katil pertama kalinya tewas kepada PKR kerana majoriti responden bersetuju media baharu menjadi sumber maklumat bagi pengundi ketika itu, khususnya di kalangan pengundi muda.

Dalam konteks politik perkauman pasca PRU-14, kajian Wong (2019) berhujah setiap kaum di Malaysia menggulingkan Kerajaan BN termasuk di Melaka mengharapkan PH berkhidmat untuk semua rakyat merentasi kaum dan menghapuskan dasar perkauman yang dilihat tidak menguntungkan pembangunan negara. Namun, kajian Amalina & Chan (2020) menunjukkan meskipun PH berjaya menawan Melaka daripada BN pada PRU-14, namun parti itu masih berjaya mendapat sokongan pengundi Melayu di kawasan luar bandar yang mempunyai sumber yang terhad dari aspek maklumat politik dan pembangunan seperti Jasin dan Tangga Batu manakala PH hanya berjaya menguasai kawasan bandar dan kawasan campuran etnik.

Kajian Junaidi (2021) kemenangan PH dipengaruhi oleh isu-isu nasional dan usaha yang kuat pengundi untuk menjatuhkan BN di kalangan golongan muda dan *first time voters*. PH hanya menang dengan kelebihan dua kerusi DUN sahaja dengan sokongan pengundi di kawasan bandar dan majoriti etnik Cina manakala kawasan luar bandar dan majoriti etnik Melayu terus dikuasai BN/UMNO. Kajian Mohd Azmir & Afi Roshezry (2021) krisis politik yang berterusan hingga berlangsung pilihan raya negeri Melaka menampakkan paradoks antara amalan demokrasi serta

persoalan keselamatan negara yang menuntut revolusi pengurusan pilihan raya yang luar biasa dalam waktu yang luar biasa. Kajian Junaidi (2022) PRU DUN Melaka ini masih tidak dapat dijadikan indikator kepada sokongan pengundi dalam PRU-15 disebabkan peratus keluar mengundi masih rendah dan jika ada isu besar yang boleh meresahkan pengundi terutamanya pengundi atas pagar yang berada dalam lingkungan 20 peratus, pengundi muda dan juga pengundi luar, maka tidak mustahil senario PRU 2018 boleh berulang dengan jatuhnya kerajaan sedia ada.

Metodologi kajian

Kajian ini menggunakan kaedah pemerhatian ikut serta (kualitatif) dan analisa data keputusan PRN-15 negeri Melaka (kuantitatif). Pemerhatian ikut serta di lapangan termasuk sebagai pemerhati pelaksanaan kempen yang merangkumi poster, bendera, manifesto serta meninjau reaksi pengundi sepanjang kempen berjalan. Pengkaji juga turut serta dalam kaedah pemerhatian secara langsung di pasar-pasar siang, pasar-pasar malam, kawasan awam dan taman-taman perumahan (edaran *flyers* calon bertanding). Pengkaji juga turut serta dalam proses penamaan calon bertanding di JAPERUN, Pusat Penjumlahan Rasmi Undi DUN dan Pusat Penjumlahan Undi. Tambahan PRN-15 Melaka melibatkan SOP Pelaksanaan Pilihan Raya yang telah dikeluarkan oleh Majlis Keselamatan Negara semasa negara yang masih berhadapan dengan pandemik Covid-19.

Data sekunder kajian ini melibatkan artikel, jurnal, akhbar serta maklumat dari media-media elektronik seperti laman sesawang/internet, media sosial (*Facebook, Twitter, Instagram, YouTube*) memandangkan pengkaji dan semua pihak yang terlibat dalam proses pengundian terikat dengan SOP Pelaksanaan Pilihan Raya. Proses pengumpulan data daripada media sosial dalam memahami kempen PRN-15 Melaka sangat penting memandangkan Majlis Keselamatan Negara sendiri menggalakkan calon pilihan raya melakukan kempen melalui aplikasi sosial, rangkaian televisyen, akhbar tempatan.

Hasil kajian dan perbincangan

Pilihan Raya Umum – 14 negeri Melaka

Negeri Melaka terdiri dari enam kawasan Parlimen daripada 222 kawasan Parlimen seluruh negara merangkumi Masjid Tanah, Alor Gajah, Tangga Batu, Hang Tuah Jaya, Kota Melaka dan Jasin. Berdasarkan statistik jumlah pengundi atau pemilih pada Pilihan Raya Umum ke-14 yang lalu, jumlah pengundi di Melaka adalah seramai 495,645 orang. Jumlah anggaran pengundi Melayu ialah seramai 302,381 orang, pengundi Cina ialah 154,793 orang manakala pengundi India ialah seramai 31,328 orang. Terdapat juga etnik lain yang merupakan pengundi di Melaka iaitu Bumiputera Sabah ialah 1,316 orang, Bumiputera Sarawak ialah 1,778 orang, Orang Asli ialah 786 manakala etnik-etnik lain ialah seramai 3,263 orang (SPR 2021). Pada PRU-14, PH memenangi majoriti kerusi Parlimen yang dipertandingkan.

Keputusan PRU-14 negeri Melaka di kawasan Parlimen telah menyaksikan keputusan luar jangka. Berdasarkan Peta taburan geografi keputusan PRU-14 bagi kawasan Parlimen di Negeri Melaka (Rajah 1) menunjukkan pola pengundi seolah-olah terpecah kepada tiga kawasan. Rajah 1 menunjukkan sokongan pengundi Melaka kepada PH berpusat di tengah Melaka (kawasan bandar) manakala BN mendapat sokongan daripada pengundi di sekitar pesisiran timur dan pesisiran barat negeri Melaka. Berdasarkan taburan geografi keputusan tersebut, ternyata PH berjaya menguasai

kawasan bandar dan pesisiran bandar manakala Barisan Nasional masih kekal menguasai politik di kawasan luar bandar dan pedalaman yang majoriti terdiri daripada pengundi kaum Melayu.

Keputusan PRU-14 telah menyaksikan BN memenangi hanya 13 kerusi DUN berbanding 21 kerusi pada PRU-13 manakala 15 kerusi DUN pula telah dimenangi oleh PH iaitu tambahan sebanyak 7 kerusi berbanding PRU-13. Tujuh kerusi DUN yang beralih tangan kepada PH adalah Telok Mas, Kelebang, Paya Rumput, Durian Tunggal, Machap Jaya, Gadek dan Rembia sekaligus menyaksikan PH berjaya membentuk kerajaan di negeri Melaka. Berdasarkan Peta taburan geografi keputusan PRU 2018 bagi Dewan Undangan Negeri (DUN) di Negeri Melaka (Rajah 1), sokongan seolah-olah terpecah kepada tiga belahan kawasan seperti pola pengundi kawasan parlimen. Berdasarkan keputusan Parlimen dan DUN menunjukkan PH menguasai kawasan bandar dan pesisiran bandar serta kawasan majoriti etnik Cina manakala BN masih kekal menguasai politik kawasan luar bandar dan pedalaman yang majoriti terbesarnya terdiri daripada pengundi etnik Melayu.

Sumber: Diadaptasi daripada Junaidi (2021)

Rajah 1. Peta taburan geografi keputusan PRU 2018 bagi kawasan DUN di negeri Melaka.

Polemik politik dan PRN-15 Melaka

Terkesan dengan pembentukan PN, Pada 9 Mac 2020, Ahli Dewan Undangan Negeri (ADUN) Lendu Sulaiman Md Ali daripada BN/UMNO diisytiharkan sebagai Ketua Menteri Melaka ke-12. Namun, setelah hampir 19 bulan PN Melaka, terdapat beberapa isu kepimpinan dan pentadbiran dengan dakwaan mengatakan Ketua Menteri yang dilantik hanya bertindak sebagai ‘Ketua Menteri

Boneka' serta terdapat tentangan daripada beberapa barisan EXCO. Desas-desus yang mengatakan bahawa Ab Rauf Yusof yang juga Pengerusi Badan Perhubungan UMNO/BN Negeri Melaka bertindak mengawal Ketua Menteri di dalam segala hal ehwal pentadbiran negeri, pengagihan projek, dan bertindak membatasi beberapa keputusan yang telah diputuskan oleh Mesyuarat EXCO.

Mantan Ketua Menteri Melaka yang juga dilantik memegang salah satu portfolio negeri iaitu Idris Haron turut terkilan dengan 'permainan' yang berlaku dalam kepimpinan Barisan Nasional di sepanjang penglibatan beliau dalam politik. Susulan daripada itu, beliau bersama tiga lagi ADUN BN, Perikatan Nasional (PN) dan Bebas telah mengumumkan menarik sokongan terhadap kerajaan negeri pimpinan Sulaiman Md Ali berkuat-kuasa serta merta pada hujung September 2021. Idris Haron yang merupakan ADUN Sungai Udang telah menarik sokongan dengan alasan yang dilihat amat munasabah iaitu terdapat beberapa keputusan kerajaan negeri yang dilihat '*flip-flop*' serta tidak dilaksanakan dengan sempurna seolah-olah ada dua singa atas satu gunung (BH Online, 2021).

Kesan daripada penarikan sokongan ini menyebabkan Barisan Nasional hilang kuasa kepimpinan kerajaan di peringkat negeri Melaka. Pada 5 Oktober 2021, Yang Dipertua Negeri Melaka, Tun (Dr.) Datuk Seri Utama Mohd Ali Mohd Rustam telah memperkenankan pembubaran Dewan Undangan Negeri Melaka atas cadangan Ab Rauf Yusof yang pada ketika itu sebagai Speaker Dewan bagi menyelesaikan kemelut politik yang berlaku berikutan kehilangan majoriti sokongan BN susulan tindakan empat ADUN daripada blok kerajaan menarik sokongan terhadap kepimpinannya. Namun begitu PH dan PKR bertegas untuk tidak mempersetujui Pilihan Raya Negeri (PRN) diadakan susulan pembubaran DUN Melaka atas alasan rakyat masih lagi terkesan dalam kemelut fenomena Covid-19. Pada 22 Oktober 2021, Adly Zahari yang juga Pengerusi Pakatan Harapan (PH) Melaka telah memfailkan semakan kehakiman dengan menamakan Sulaiman Md Ali dan Ab Rauf Yusof sebagai responden pertama dan kedua. Sementara itu responden ketiga dan keempat ialah Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) dan Mohd Ali Rustam. Pengerusi Pakatan Harapan (PH) menuntut perisytiharan nasihat yang diusulkan oleh Sulaiman Md Ali terhadap responden keempat pada atau sekitar 4 Oktober lalu untuk membubarkan DUN Melaka ke-14 yang didakwa sebagai berniat jahat (*mala fide*). Beliau juga memohon perintah agar writ dan notis yang dikeluarkan oleh pihak SPR untuk mengadakan PRN negeri dibatalkan serta merta (Sinar Harian, 2021). Walau bagaimanapun tindakan yang dibuat telah dinafikan oleh Mahkamah Tinggi yang menolak semakan kehakiman terhadap proses, prosedur dan fakta pembubaran Dewan Undangan Negeri Melaka ke-14 (Sinar Harian, 2021). Kegagalan mencabar keabsahan pembubaran DUN Melaka menyebabkan parti pembangkang terpaksa akur dan bertukar '*mood*' kepada persediaan menghadapi pelaksanaan Pilihan Raya Negeri ke-15.

Terdapat juga wujudnya kemungkinan keputusan Yang Dipertua Negeri menjadi pertikaian kerana ia dilaksanakan begitu cepat. Ia dilihat berbeza dengan pendekatan yang pernah dilakukan oleh Yang di-Pertuan Agong ketika Mahathir Mohamad meletakkan jawatannya sebagai Perdana Menteri ke-7 dan Muhyiddin Yassin yang berundur sebagai Perdana Menteri ke-8. Kaedah yang dilaksanakan ialah meneliti pandangan dan pendirian 222 Ahli Parlimen dan menyatakan sokongan calon Perdana Menteri dalam bentuk *Statutory Declaration (SD)*. Namun, tindakan yang dilakukan oleh Yang Dipertua Negeri Melaka juga berbeza dengan kaedah yang digunakan oleh Sultan Perak ketika berdepan dengan krisis politik pada tahun 2009. Apa yang berlaku di Perak ialah permohonan pembubaran DUN oleh bekas Menteri Besar ditolak selepas meneliti pandangan dan pendirian setiap ADUN. Perkara yang sama juga berlaku di Sabah apabila Musa Aman mempertikaikan keputusan Yang Dipertua Negeri Sabah pada 2018. Namun,

pengumuman writ pilihan raya pada 18 Oktober 2021 oleh pihak SPR di Melaka mengesahkan bahawa PRN Melaka bakal berlangsung. Ini berikutan merujuk kepada Perkara 54 Perlembagaan Persekutuan, apabila berlaku pembubaran Parlimen atau DUN atau disebabkan kekosongan di luar jangkaan, pihak SPR akan mengeluarkan surat kuasa untuk menjalankan pilihan raya kepada pegawai pengurus yang dilantik. Maka dengan kuasa yang ada pada institusi pilihan raya ini maka SPR telah pun mengumumkan tarikh penamaan calon pada 8 November 2021, manakala tarikh pengundian awal pada 16 Oktober 2021 dan tarikh mengundi adalah pada 20 November 2021.

PRN-15 Melaka dalam suasana norma baharu

PRN-15 Melaka menyaksikan suasana serba kekok disebabkan status Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) dan Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP) pada awal Oktober 2021. Pembubaran DUN Melaka menuntut PRN Melaka diadakan walaupun Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan (PICK) masih berjalan di Melaka masih berada pada tahap yang rendah iaitu 65.01 peratus daripada jumlah keseluruhan penduduk walaupun peratus populasi dewasa yang lengkap vaksinasi sudah mencapai 89.51 peratus (Utusan Malaysia, 2021). Pelbagai dakwaan dilemparkan oleh pelbagai pihak mengenai krisis politik yang berlaku. Antara dakwaan perebutan jawatan Ketua Menteri, perebutan projek pasir, 'Ketua Menteri Boneka', *overrule* keputusan EXCO menyebabkan beberapa orang yang digelar 'Yang Berhormat' hilang sabar terhadap pimpinan kerajaan yang diterajui BN.

PRN Melaka menyaksikan 28 kerusi DUN dipertandingkan bagi negeri Melaka berlangsung dalam norma baru. Namun begitu seperti mana ketetapan, kerusi Parlimen tidak dipertandingkan memandangkan pembubaran hanya melibatkan peringkat Dewan Undang Negeri (DUN). Sebanyak 254 borang penamaan calon telah terjual menjelang beberapa hari dari tarikh penamaan calon. Mandat rakyat kini disemak semula dan ditentukan oleh 498,349 pemilih dalam PRN-15 pada 20 November 2021 sebagaimana writ (SPR, 2021). PRN-15 menyaksikan 112 calon layak bertanding 28 kawasan di Dewan Undang Negeri (DUN) yang terdiri daripada 96 calon lelaki dan 16 calon wanita. Proses penamaan calon PRN kali ini dengan suasana norma baru di mana calon hanya diberi tempoh satu jam sahaja untuk mengemukakan borang pencalonan sebagai langkah mengurangkan risiko kluster baru. Hanya calon, pencadang dan penyokong calon atau mana-mana dua orang daripadanya atau mana-mana seorang dibenarkan masuk ke pusat penamaan bagi mengemukakan kertas pencalonan mengikut 'norma baru' yang ditentukan oleh SPR. Amalan yang menjadi kebiasaan parti masing-masing seperti perarakan calon bersama penyokong dan melakukan sebarang aktiviti meraikan 'temasya' ini juga dinafikan oleh *Standard of Procedure (SOP)* Pelaksanaan Pilihan Raya yang berkuatkuasa.

Dilihat bahawa calon-calon yang bertanding lebih bersedia dalam semua aspek termasuk dokumentasi, wang deposit dan teknikal seperti mana yang ditentukan oleh badan mengurus pilihan raya itu menjadikan semua calon yang berhasrat untuk bertanding di kawasan yang ditawarkan diterima seratus peratus (100%). Ini merupakan satu perkara yang boleh dilihat sebagai wujud kesedaran yang baik di kalangan calon parti yang bertanding di dalam konteks pilihan raya berbanding pengurusan pencalonan parti di mana-mana pilihan raya sebelum ini. Pilihan Raya Negeri yang menelan belanja RM46 juta, 12,290 orang petugas, 248 pusat mengundi, 1109 saluran dan menggunakan 28 Pasukan Penguatkuasa Kempen Pilihan raya (SPR, 2021) merupakan pilihan raya kedua selepas negeri Sabah mengadakan PRN pada 26 September 2020 yang lepas.

PRN-15 Melaka dilihat sebagai 'kayu ukur' terhadap penyatuan parti di Malaysia sebelum menghadapi Pilihan Raya Umum ke-15 seperti mana dinyatakan oleh Ketua Dewan Ulama Pas (Harakah Daily, 2021). Penyatuan parti politik yang membentuk koalisi berlaku di dalam

gelanggang di Melaka yang menyaksikan Barisan Nasional (UMNO, MCA dan MIC), Perikatan Nasional (Bersatu, PAS dan Gerakan) dan Pakatan Harapan (PKR, DAP dan Amanah) menjadi taruhan di dalam konteks politik koalisi di dalam persaingan merebut kerusi DUN yang ditawarkan. Turut bersaing juga ialah Parti Bumiputera Perkasa Malaysia (PUTRA), Parti Perikatan India Muslim (IMAN) dan Bebas. Parti Pejuang Tanahair Melaka (Pejuang) yang baru sahaja diluluskan dan didaftarkan pada 8 Julai 2021 yang dipimpin oleh Pengerusi Mahathir Mohamad dan Presiden, Mukhriz Mahathir, walau bagaimanapun memilih untuk tidak terlibat di dalam PRN-15 Melaka atas kebimbangan mengenai penularan wabak pandemik Covid-19 kepada rakyat Melaka.

Terdapat beberapa ‘kerusi panas’ menjadi tumpuan pada PRN Melaka dan dilihat masih kelihatan seimbang untuk dimenangi mana-mana pihak seperti Asahan, Tanjung Bidara, Telok Mas, Paya Rumpit, Lendu, Bukit Katil, Paya Rumpit dan Pengkalan Batu. Di kawasan Asahan, Mantan Ketua Menteri Melaka ke-10 iaitu Idris Haron (PH) yang bertukar kerusi dari Sungai Udang, salah seorang daripada empat ADUN yang menarik sokongan kepada Ketua Menteri ke-12 kini telah ‘bertukar baju’ kepada PKR yang berdepan laluan berliku berhadapan dengan lima penjujur iaitu, BN, PN dan tiga calon bebas. Manakala di Tanjung Bidara, tumpuan pastinya terarah kepada Pengerusi UMNO Negeri Melaka iaitu Ab Rauf Yusoh (BN) yang berhadapan dengan calon Ketua Menteri Perikatan Nasional iaitu Mas Ermieyati Samsudin (PN) dan Zainal Hassan (PH). Turut menjadi di tumpuan, ialah di kawasan Telok Mas yang melibatkan Ketua Parti Pribumi Bersatu Melaka (Bersatu) iaitu Mohd Rafiq Naizamohideen (PN), Muhammad Ariff Adly Mohammad (Bebas), Ashraf Mukhlis Minghat (PH) dan Ketua UMNO Bahagian Kota Melaka, Abdul Razak Abdul Rahman (BN).

Mantan Ketua Menteri Melaka, Sulaiman Md Ali yang juga telah diumumkan sebagai calon Ketua Menteri Melaka Barisan Nasional dijangka mengekalkan penguasaannya di Lendu yang dimenangnya dalam Pilihan Raya Umum ke-14 yang lepas. Mantan Ketua Menteri Melaka iaitu Adly Zahari yang merupakan calon Ketua Menteri Melaka Pakatan Harapan merangkap Pengerusi Amanah Negara (Amanah) bersaing menentang Hasnoor Sidang Husin (BN), ‘orang lama’ UMNO dengan gelaran ‘Tok Senol’, Muhammad Al Afiz Yahya (PN) dan Abdul Hamid Mustapah (Bebas). Di kawasan Paya Rumpit pula menyaksikan Ahli Parlimen Hang Tuah Jaya yang merupakan Ketua Penerangan PKR bersaing menentang Rais Yasin (BN), Muhammad Faris Izwan (PN), Mohd Hashidi Mohd Zain (PUTRA) dan Mohd Jaini Jimon (Bebas). Selain itu, kawasan Pengkalan Batu menyaksikan Norhizam Hassan Baktee yang digelar ‘YB Viral’ berdepan dengan Muhamad Danish Zainuddin (PH), Mohd Azrudin Md Idris (PN), Dr. Mohd Aluwi Sari (PUTRA), dan Kalsom Nordin (BN). Beliau yang juga menang di kawasan yang sama pada PRU ke-14 atas tiket DAP melompat parti seterusnya menjadi wakil rakyat Bebas sebelum menarik pula sokongan kepada Sulaiman Md Ali itu memilih tidak menyertai mana-mana parti membuat keputusan bertanding atas tiket bebas dengan simbol ‘kunci’.

Manifesto

Manifesto BN dalam PRN-15 Melaka menggariskan satu matlamat, lima teras dengan 103 inisiatif merangkumi semua golongan masyarakat di negeri ini. Lima teras yang dijanjikan bertemakan ‘Kestabilan Demi Kemakmuran’ mengandungi beberapa elemen seperti kestabilan politik, lonjakan ekonomi baru, kecekapan tadbir urus, masyarakat bersatu padu dan pembangunan mapan dan perkongsian kemakmuran.

Manifesto Pakatan Harapan (PH) pula berpaksikan kepada ‘Pelan Maju Bersama Harapan’. Pelan tindakan ini mengandungi tiga teras utama iaitu 1) Melaka Sejahtera, 2) Melaka Makmur

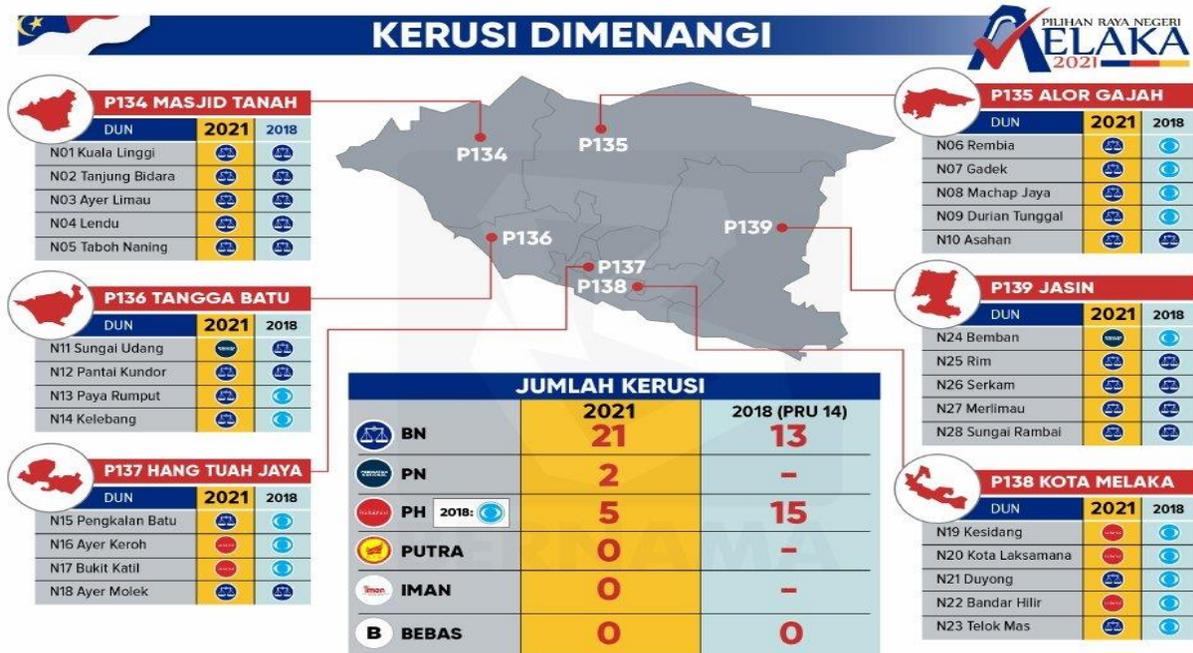
dan 3) Melaka Stabil. Penggubalan Enakmen Anti Lompat Parti dan mengiktiraf kedudukan ketua pembangkang merupakan sebahagian daripada manifesto Pakatan Harapan dilihat sebagai perkara yang baru dan bersifat terkini ke arah menjamin kestabilan negeri Melaka (Sinar Harian, 2021). Manakala Perikatan Nasional (PN) buat pertama kalinya telah mempertaruhkan enam tunjang utama, 11 strategi dan 74 pendekatan. Manifesto PN dengan slogan ‘Melaka Bangkit Gemilang’ dengan 11 teras yang ditawarkan.

Pada PRN Melaka kali ini, dapat dilihat hampir keseluruhan calon yang bertanding telah meletakkan janji mereka berdasarkan isu-isu setempat yang dekat dengan pengundi di sesuatu kawasan. Di sepanjang tempoh 12 hari tempoh berkempen, isu setempat dilihat mendominasi gerak kempen parti-parti yang bertanding. Isu-isu nasional dilihat sedikit tenggelam berbanding PRU dan PRK sebelumnya. Penemuan yang agak baru dan boleh dijadikan amalan dan tradisi dalam konteks budaya Malaysia. Amalan yang ditunjukkan oleh calon yang bertanding dengan mengangkat isu-isu setempat seperti isu banjir, infrastruktur, kebajikan dan sebagainya merupakan satu kematangan dalam berpolitik serta amanah yang sepatutnya dilaksanakan apabila mendapat mandat kelak.

Keputusan PRN-15 Melaka (Rakyat memilih)

Keputusan PRN-15 Melaka mencatatkan satu keputusan yang di luar jangkaan dan dinamik. BN menang 21 kerusi DUN. Keputusan yang dimenangi oleh BN ini menyaksikan BN berjaya membentuk kerajaan negeri dengan majoriti dua pertiga. Perikatan Nasional (PN) yang pertama kali menempatkan diri sebagai parti yang bertanding di peringkat DUN negeri Melaka hanya memenangi 2 kerusi DUN daripada 28 DUN yang ditandingi. Kerusi DUN yang dimenangi parti yang buat pertama kalinya terlibat dalam PRN negeri ini ialah di Sungai Udang dan Bemban.

Dalam PRN-15 Melaka, PH telah kehilangan banyak kerusi yang dimenanginya di dalam PRN Melaka berbanding dalam pilihan raya sebelum ini. Parti itu hanya memenangi 5 kerusi DUN yang merupakan kubu kuat iaitu di Bukit Katil, Kesidang, Kota Laksamana, Bandar Hilir dan Ayer Keroh (rujuk rajah 2). Percubaan 22 calon Bebas termasuk ‘YB Viral’ Norhizam Hassan Baktee dan dua parti politik untuk penampilan sulung dalam gelanggang PRN Melaka iaitu Parti Bumiputera Perkasa Malaysia dan Parti Perikatan India Muslim Nasional (Iman) yang bertanding di Machap Jaya berakhir dengan kehilangan deposit. Parti Bebas dan dua parti yang dijelaskan tidak memenangi sebarang kerusi DUN. Sebanyak 34 calon yang hilang deposit dalam PRN Melaka setelah gagal memperoleh satu per lapan atau 12.5 peratus undi daripada keseluruhan undi yang dikira (Harian Metro, 2021).

Sumber: Suruhanjaya Pilihan Raya

Diterbitkan: 20 Nov 2021
 Infografik Bernama

Sumber: Bernama (2021)

Rajah 2. Peta taburan keputusan PRN-15 bagi kawasan DUN di negeri Melaka.

Faktor sokongan dan pola pengundian parti politik di Melaka

Percaturan dan strategi BN berkesan apabila rakyat Melaka menterjemahkan sokongan mereka dalam bentuk undi. Sasaran awal parti itu yang ingin menawan 18 kerusi Dewan Undangan Negeri (DUN telah meraih majoriti dua pertiga iaitu kemenangan 21 kerusi daripada keseluruhan 28 kerusi DUN. Kemenangan bergaya BN dalam situasi pandemik Covid-19 yang masih melanda ini dilihat sebagai satu 'pasak kuasa' ke arah kestabilan demi kemakmuran seperti mana slogan yang dijanjikan oleh parti itu dalam manifesto. Manifesto dan penyelesaian isu setempat yang dihidangkan mendapat perhatian rakyat Melaka. Kini kemenangan majoriti dua pertiga dalam PRN Melaka kali ini dilihat seperti 'bom jangka' dan 'taufan politik Melaka' yang sememangnya menggemparkan semua pihak dan sangat menarik untuk dilihat. Ini disebabkan seperti kebiasaan dalam ramalan penyelidik bahawa BN akan menguasai di kawasan luar bandar seperti mana yang dimenangi oleh parti itu dalam PRU-14. Namun begitu, PRN Melaka kali ini menyaksikan 'ledakan' itu merebak ke beberapa kerusi DUN yang lain. Ini termasuk penguasaan semula di kerusi DUN Rembia, Durian Tunggal, Paya Rumput, Kelebang, Pengkalan Batu, Duyong, Telok Mas yang dahulunya ditawan oleh PH.

Strategi meletakkan hampir 86 peratus calon baru termasuk sebahagiannya 'orang muda' yang tidak pernah dikenali di persada politik negeri tetapi berprestasi di peringkat bahagian masing-masing menjana hasil yang lumayan kepada BN. Faktor keluar mengundi yang rendah iaitu sebanyak 65.8 peratus (SPR, 2021) juga menjadi faktor kelebihan kepada parti itu untuk meraih kemenangan. Ini disebabkan pengundi tegar kekal memberi undi kepada BN sebagai parti yang mewakili mereka sejak sekian lama berbanding dengan parti penentang iaitu PH yang kebanyakannya adalah dari golongan pengundi kritikal yang secara umumnya tidak setia dan

hanya berdasarkan isu dan prestasi. Pengundi Melaka yang masih menjalani kehidupan seperti biasa dalam norma baru ini mengharapkan kemenangan ini memberi laluan mudah kepada parti itu dalam aspek pembangunan. Ini berdasarkan kedudukan BN sebagai teraju utama di Persekutuan. Ketidaktentuan politik sejak Langkah Sheraton pada lewat Februari 2020 akhirnya berjaya ditimbus di dalam PRN Melaka. Sungguhpun mengalami perpecahan gabungan dengan PN di Melaka dan penurunan populariti, BN berjaya bangkit dalam kalangan peratus undi yang relatifnya rendah.

Pembalikan semula kuasa pemerintahan kepada BN/UMNO berdasarkan keputusan PRN Melaka menunjukkan bahawa parti itu masih berpengaruh terutama di kawasan luar bandar yang mempunyai majoriti etnik Melayu. Kerusi DUN dalam kawasan Jasin, Masjid Tanah dan Alor Gajah masih mendapat sokongan etnik Melayu bersandarkan kepada beberapa faktor. Dapat dilihat bahawa terdapat faktor-faktor yang masih tetap seperti perlembagaan dan dasar perjuangan UMNO jelas membela bangsa Melayu dan Islam, *track record* UMNO yang memberi manfaat kepada perkembangan sosioekonomi etnik Melayu dan feudalisme yang kuat di kalangan etnik Melayu. Namun begitu terdapat faktor yang menjadi perkara baru yang mempengaruhi mereka iaitu keinginan melihat pemerintahan politik yang lebih stabil dan makmur. Faktor ini menjadi penguat kepada faktor-faktor yang lain berdasarkan pertukaran kepimpinan politik yang sering berubah-ubah lewat ini.

PH pula yang membuat kejutan pada PRU-14 dengan manifesto ‘Pelan Maju Bersama Harapan’ pada PRN Melaka dilihat kurang mendapat tempat pada pilihan raya kali ini. Walaupun kubu kuat PH seperti di Kerusi Ayer Keroh, Bukit Katil, Kesidang, Bandar Hilir dan Kota Laksamana masih berjaya dipertahankan, namun kehilangan banyak kerusi DUN yang dimenangi sebelum ini memungkinkan yang koalisi itu sudah tidak mendapat sokongan kaum bukan Melayu. Kekalahan kesemua calon dari Parti Keadilan Rakyat (PKR) di semua kerusi DUN yang diduduki iaitu 11 kerusi yang ditandingi merupakan satu ‘kegagalan sempurna’ yang perlu disimpulkan oleh semua pihak. Ini termasuk ‘nama besar’ dalam PKR seperti Shamsul Iskandar Md Akin yang turut tewas di Paya Rumput. Kewibawaan parti yang berorientasikan gabungan multi-etnik seperti PKR dilihat turut dipersoal dan dinafikan oleh pengundi di Melaka. Dinamika dalam PRN Melaka kali ini oleh PH dilihat seolah-olah lesu dan tepu seperti melaksanakan pendekatan yang sama seperti menghantar bantuan kit makanan, bantuan alat sanitasi dan topeng muka, bantuan kewangan kepada rakyat terkesan dan sebagainya. Ini dilihat sebagai kematian persaingan ideologi dan polisi yang fundamental.

Pengundi PH yang kebanyakannya pengundi rasional dan tidak setia pada parti-parti tertentu dan hanya berdasarkan isu dan prestasi semata-mata. Mereka secara praktikal tidak turun mengundi atau melakukan protes, muak dengan ahli politik dan yang paling penting mereka tidak mahu merisikokan diri dengan jangkitan Covid-19 yang sedang melanda. PRU-14 menyaksikan faktor pengundi atas pagar dan pengundi muda jelas memainkan peranannya di dalam gelombang kebangkitan PH termasuk didorong akibat desakan kos sara hidup, pelaksanaan Cukai Barang dan Perkhidmatan (GST) dan anti-pentadbiran Najib yang menenggelamkan Barisan Nasional (BN) secara keseluruhannya.

Perikatan Nasional (PN) yang terdiri daripada koalisi Parti Bersatu, PAS dan Gerakan yang hanya menang di dua kerusi DUN iaitu di Bemban dan Sungai Udang dan tewas 26 kerusi DUN daripada 28 kerusi DUN kesemuanya menghadapi masa depan yang penuh berliku. Walaupun terdapat tanda-tanda positif dalam PRN Melaka dengan menyaksikan jumlah undi yang memberi saingan kepada BN, namun kemenangan di dua kerusi DUN boleh dilihat sebagai pencapaian yang sangat baik bagi sebuah kerjasama kecil dan baharu. Namun begitu populariti PN banyak bergantung kepada prestasi pentadbiran Ismail Sabri yang turut didukung oleh parti itu.

Ianya juga turut bergantung kepada peluang jika Ismail Sabri berjaya merebut kerusi Presiden UMNO pada pemilihan parti itu akan datang sebagai *survival* politik antara BN dan PN. PAS pula yang kalah di semua 24 kerusi DUN yang ditandingi pada PRU-14 juga mengalami nasib yang serupa apabila kalah walaupun persetujuan meletakkan pencalonan di 8 kerusi DUN dan menggunakan logo PN dipersetujui antara mereka. Kekalahan calon PAS di kesemua 8 kerusi DUN seperti mana dipersetujui pada PRN Melaka menunjukkan bahawa parti itu lebih diterima dan sesuai di negeri-negeri seperti Kelantan, Terengganu dan Kedah. Ianya dilihat kurang sesuai bermain di 'kolam' negeri-negeri selatan tanah air termasuk Melaka.

Kadar keluar mengundi yang rendah iaitu sekitar 63 peratus menggambarkan fenomena kelesuan politik dalam kalangan pengundi. Ini disebabkan pelbagai drama dan aksi politik yang dipamerkan oleh parti politik dan figura politik pasca PRU-14 menyebabkan pengundi mula bosan terhadap politik. Persepsi negatif terhadap politik negara kini menyebabkan mereka mengambil keputusan untuk tidak keluar mengundi terutama pengundi yang berada di luar kawasan. Iklim politik yang wujud dalam politik negara kini merupakan satu fenomena yang tidak sihat dan wajar dilihat dengan lebih mendalam. Penggunaan kempen cara baru dan bukan konvensional pada PRN Melaka dilihat 'janggal' di kalangan pengundi. Kaedah konvensional seperti *walkabout* dan kempen dari rumah ke rumah lebih rapat dengan pengundi walaupun dalam situasi pandemik Covid-19. Calon yang bertanding juga mendapati kaedah kempen baharu di media sosial kurang mencapai sasaran malah pengundi di Melaka juga tidak dapat menerima kaedah baru dalam konteks sosial media semata-mata.

Ketua Menteri Melaka ke-13 dan Barisan Exco Mandat Rakyat

Selepas PRN-15 Melaka, Barisan Nasional (BN) melunaskan janji mereka kepada rakyat Melaka dengan menamakan Sulaiman Md Ali yang menang di kerusi DUN Lendu sebagai Ketua Menteri Melaka ke-13. Beliau yang juga Setiausaha Badan Perhubungan UMNO Negeri Melaka telah mendapat perkenan Yang Dipertua Negeri Melaka. Upacara angkat sumpah juga berlaku secara segera iaitu setelah beberapa jam selepas Pengerusi Suruhanjaya Pilihan Raya Malaysia mengumumkan keputusan rasmi keputusan PRN-15 Negeri Melaka. Majlis mengangkat sumpah Ketua Menteri berlangsung pada tengah malam dan dilangsungkan secara tertutup sejeurus selepas pengumuman kemenangan parti politik yang bertanding (BH Online, 2021). Selang beberapa hari selepas itu, Sulaiman Md Ali yang dilantik mengetuai kerajaan negeri telah mengumumkan sebelas Portfolio Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri (EXCO) Melaka.

Rakyat Melaka pasca PRN Melaka dilihat memberi peluang kepada BN untuk kembali sebagai teras pentadbiran negeri. Akur janji/manifesto yang diumumkan sejeurus selepas kemenangan parti itu oleh Presiden UMNO iaitu Zahid Hamidi antaranya seperti penggubalan Enakmen Anti Lompat Parti dan undi percaya konstruktif menjadikan negeri itu sebagai pelopor kepada kestabilan politik dan satu langkah baru terhadap hala tuju kepartian parti itu. Pengumuman yang dilakukan oleh peneraju utama parti itu dilihat seolah-olah BN yakin mendominasi pada PRU-15 di kawasan lingkaran Melayu seperti yang dikecapi sebelum ini.

Di kala dakwat kekal yang digunakan SPR pada PRN Melaka masih belum hilang di jari telunjuk pengundi Melaka, wujud desas desus bahawa pelantikan Ketua Menteri Melaka telah menimbulkan rasa tidak puas hati sesetengah pihak. Wujud gelora perebutan jawatan Ketua Menteri oleh individu tertentu, namun ianya bersifat spekulasi dan semua barisan kepimpinan seharusnya menyokong pelantikan jawatan utama itu. Sebagai parti yang mendapat mandat rakyat, seharusnya tidak perlu berlaku 'perang saudara' lagi seperti mana sebelum ini malah perlu fokus kepada tugas yang diamanahkan dan bersedia melakukan apa jua bakti. Ini disebabkan parti itu

perlu memenangi hati pengundi sebagai langkah mendapat tempat dan persediaan yang bakal berlangsung pada PRU-15 nanti.

Implikasi keputusan PRU DUN Melaka 2021 terhadap PRU-15

Berbeza dengan PRU-14, PRU DUN Melaka 2021 memperlihatkan pertembungan tiga penjuar memberi kelebihan kepada BN/UMNO. Dengan kes Covid-19 masih tinggi dan masalah lompat parti yang menjatuhkan motivasi pengundian di samping masalah sosio-ekonomi yang lain, jumlah pengundi luar kawasan dan pengundi Cina menurun dengan mendadak menyebabkan jumlah turun mengundi keseluruhan turut merudum (65.85%). BN sebagai parti yang paling lama tertubuh dan berakar umbi di Melaka, mendapat kelebihan dengan penyokong tegar mereka kebanyakannya adalah pengundi tempatan. Perpecahan pembangkang juga melemahkan persaingan terhadap BN apabila PN mengalami masalah mendapatkan sokongan bukan Melayu, manakala PH pula gagal mengekalkan sokongan Melayu seperti PRU-14, dan membolehkan BN menang secara pluraliti di banyak kawasan.

Fenomena PRU DUN Melaka ini memperlihatkan BN kembali mengukuh di Semenanjung, dan persaingan tiga penjuar dalam PRU ke-15 di persekutuan berkemungkinan turut memberi kelebihan terhadap BN atas faktor-faktor yang sama. BN mungkin tidak lagi perlu bekerjasama dengan PN kerana peratusan turun mengundi yang rendah memberi kelebihan kepada parti lama dan besar seperti BN yang kuat berakar umbi dalam kalangan masyarakat. PRU DUN Melaka 2021 ini juga merupakan panggilan bangkit untuk pembangkang untuk mengkoordinasi kekuatan mereka dengan lebih sepadu jika mereka serius dalam memberi tentangan sengit kepada BN. Namun, kehilangan faktor-faktor penting sepertimana di dalam PRU 2018, seperti gabungan pembangkang yang mantap, dan kerjasama tokoh-tokoh besar yang kukuh, akibat dari perkelahian masing-masing yang menyebabkan runtuhnya kerajaan PH di persekutuan pada 2020, parti pembangkang dijangka mengambil masa yang lama untuk mengukuh semula sebagaimana pada PRU sebelum ini.

Kesimpulan

Dalam PRU-14, BN gagal mempertahankan Melaka apabila berlaku tumpuan pengundi Melayu kepada PH atas beberapa faktor seperti kewujudan isu-isu besar yang mengimpak, kerjasama pembangkang yang kukuh dan kewujudan tokoh Melayu konservatif di dalam PH. Keputusan untuk bertanding sendirian tanpa PN dan PAS yang menjadi perdebatan hangat dalam kalangan pimpinan UMNO di PRU DUN Melaka 2021, namun ia merupakan pengambilan risiko yang berbaloi kepada BN dalam menguji kemandiriannya. Sepanjang tinjauan sepanjang tempoh berkempen, telah ada petunjuk-petunjuk sokongan pengundi Cina terhadap PH yang melemah. Keputusan pilihan raya Melaka 2021 memperlihatkan pengundi Cina mula beransur meninggalkan PH dan kembali kepada MCA/BN. Walaupun DAP kekal bertahan di beberapa kerusi mereka namun parti itu mempamerkan keputusan yang jauh merosot berbanding PRU-14 termasuk jumlah kerusi dan undi popular.

Berdasarkan pilihan raya ini, persaingan politik kepartian semakin cair dan dinamik meskipun BN nampaknya kembali mempunyai kelebihan di Semenanjung. Pengundi Melaka telah memberikan petunjuk bahawa mereka mahukan sebuah parti yang mempunyai nilai dan tradisi kestabilan sebaliknya faktor calon nampaknya kurang signifikan (Jamaie, 2021). Pun begitu, kemunculan sulung PN dilihat sebagai parti yang memberi saingan kepada BN dan boleh dijadikan

sandaran terutama dalam kalangan pengundi Melayu sebagai parti alternatif selain BN. Sistem kepartian di Malaysia juga mula menampakkan tanda-tanda yang positif untuk mengukuh semula. Pilihan raya PRN Melaka boleh dianggap berkesan dalam mengawal lompat parti, mengukuhkan kembali amalan politik kepartian, menghindar undi tidak percaya dan mendisiplinkan perwakilan politik. Keputusan PRN ini sudah pasti dijadikan kerangka rujukan bagi setiap parti politik dalam menyusun strategi menjelang PRU-15 malah yang menunjukkan persaingan politik antara parti masih terbuka dan kekal kompetitif.

Penghargaan

Sebahagian penyelidikan dan penulisan artikel ini dibiayai oleh Skim Geran Penyelidikan Fundamental [FRGS/1/2020/SS0/UKM/02/3], Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

Rujukan

- Amalina Anuar & Chan Xin Ying. (2020). Gambling on grievances. In Edmund Terence Gomez & Mohamed Nawab Mohamed Osman. *Malaysia's 14th General Election and UMNO's Fall: Intra-Elite Feuding and the Pursuit of Power*. Oxon: Routledge.
- BH Online. (2020). Idris Haron dilantik EXCO Melaka. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2020/03/664978/idris-haron-dilantikexco-melaka>.
- BH Online. (2021). Kerajaan Melaka tumbang empat adun tarik sokongan. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2021/10/872203/kerajaan-melaka-tumbang-empat-adun-kerajaan-tarik-sokongan>.
- BH Online. (2021). Rauf antara lapan muka baharu dilantik EXCO Melaka. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2021/11/892060/rauf-antara-lapan-muka-baharu-dilantik-exco-melaka>.
- Chin Wei, D., & Awang Besar, J. (2019). Peranan Strategik Persempadanan Semula Bahagian Pilihan Raya 2016-2017 Menuju Pilihan Raya Umum Ke-14 di Kawasan Parlimen (P137) Bukit Katil, Melaka. *Jurnal Wacana Sarjana*, 2(3), 1-22.
- Harakah Daily. (2021). PRN Melaka 'kayu ukur' penyatuan parti politik pra PRU15. <https://harakahdaily.net/index.php/2021/11/13/prn-melaka-kayu-ukur-penyatuan-parti-politik-pra-pru15/>.
- Harian Metro. (2021). Semua calon Bebas, Putra, Iman, hilang wang deposit. <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2021/11/779767/semua-calon-bebas-putra-iman-hilang-wang-deposit>.
- Goo Lee Ping. (2002). *Kemenangan berterusan DAP di Parlimen Kota Melaka*. Latihan Ilmiah, Jabatan Sains Politik, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Jamaie Hamil. (2021). "Pengundi Melaka mahukan parti yang stabil" Berita Harian, 21 Nov, <http://2021/11/890193/pengundi-melaka-mahukan-parti-yang-stabil>.
- Junaidi Awang Besar. (2022). Geopolitik Melaka dan pilihan politik pengundi dalam pilihan raya Dun Melaka 2021. *Journal of Social Science and Humanities*, 19(1), 64-80.
- Junaidi Awang Besar. (2021). Melaka dalam geopolitik Malaysia pada Pra PRU-14, PRU-14 dan pasca PRU-14. *International Journal of Law, Government and Communication*, 6(24), 144-176.

- Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Jali. (2016). Peranan Pengundi Melayu Dalam Pengukuhan Hegemoni Politik UMNO Dalam Pilihan Raya Kecil DUN Tenang, Kerduau dan Merlimau. Dlm. Maslida Yusof, Mohamad Rodzi Abd Razak, Mohammed Azlan Mis & Yusmilayati Yunos (Editor). Hubungan Malaysia Indonesia: Sejarah, politik dan keselamatan. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohd Azmir & Afi Rohezry. (2021). Paradoks antara demokrasi dan keselamatan negara: Analisa ringkas daripada pilihan raya negeri Melaka 2021. *Journal of Public Security and Safety*, 12(2), 169-187.
- Sinar Harian. (2018). Mas Ermieyati keluar Umno. <https://www.sinarharian.com.my/article/1931/BERITA/Politik/Mas-Ermieyati-keluar-Umno>.
- Sinar Harian. (2019). Ahmad Hamzah kekal Ahli Parlimen Jasin. <https://www.sinarharian.com.my/article/32204/BERITA/Mahkamah/Ahmad-hamzah-ekal-Ahli-Parlimen-Jasin>.
- Sinar Harian. (2021). PRN Melaka: PH umum 32 inisiatif bawah manifesto. <https://www.sinarharian.com.my/article/171630/Pilihan-Raya/PRN-Melaka/PRN-Melaka-PH-umum-32-inisiatif-bawah-manifesto>.
- Sinar Harian. (2021). Adly gagal cabar pembubaran DUN Melaka. <https://www.sinarharian.com.my/article/171482/BERITA/Mahkamah/Adly-gagal-cabar-pembubaran-DUN-Melaka>.
- Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR). Kenyataan media Bil.13/2021. Urusan Pilihan Raya Umum Dewan Undangan Negeri (PRU DUN) Melaka yang Ke-15. <https://www.spr.gov.my/sites/default/files>.
- Tan Heng Huat. (1992). Politik perkauman di Kota Melaka: Satu analisa daripada pilihanraya umum dari tahun 1969 hingga 1990. Dlm. Awang Besar, J. (2021). Melaka Dalam Geopolitik Malaysia Pada Pra PRU-14, PRU-14 Dan Pasca PRU- 14. *International Journal of Law, Government and Communication*, 6 (24), 144-176.
- Utusan Malaysia. (2021). 90 peratus vaksinasi Melaka dicapai hari ini. <https://www.utusan.com.my/covid-19/2021/10/90-peratus-vaksinasi-melaka-icapai-hari-ini/>.
- Wong Tai-Chee. (2019). Politik perkauman dan prospek keharmonian di Malaysia. Terjemahan Lee Hao Jie. Petaling Jaya: Strategic Information and Research Development Centre.